

PRES-SERVIS

NOVINSKO-IZDAVAČKO PREDUZEČE SAVEZA
NOVINARA JUGOSLAVIJE
PRESS PUBLISHING ENTERPRISE OF THE FEDERATION
OF YUGOSLAV JOURNALISTS

BEOGRAD — Knez Mihailova 2/X — Pošt. fah 842
Tel. 621-578 — Žiro račun — Current Account 608-1-251-1

SLUŽBA DOKUMENTACIJE
CLIPPING SERVICE

Isečak iz lista
Newspaper cutting

VEČER

Maribor

12. VII. 1968

Ostal je zvest svojim motivom

Slikar Nikola Martinoski je že več desetletij ena najvidnejših osebnosti makedonskega likovnega življenja — Pogovor z dobitnikom nagrade AVNOJ

Skopje, od naše sodelavke. — Z akademikom slikarjem Nikolo Martinoskim smo se pogovarjali v skopski umetnostni galeriji, ki ima prostore v bivšem turškem amamu, zgrajenem v značilni islamski arhitekturi. Poleg razstavnih prostorov je tu tudi mala pisarna Martinoskega.

Avtor mnogih slik in risb, ugledni makedonski umetnik Martinoski, se je rodil 1903. leta v Kruševu. Studiral je v Bukarešti in Parizu. Nato se je vrnil v Skopje in tu vidno deloval v likovnem življenju mesta. Od leta 1927 do 1941 je imel več samostojnih razstav, sodeloval pa je tudi na pomladanskih razstavah v Beogradu in na razstavah v drugih jugoslovanskih mestih in v tujini.

Martinoski, ki je lani prejel nagrado AVNOJ za slikarstvo, že štiri desetletja deluje kot pomembna umetniška osebnost v jugoslovanskem in makedonskem slikarstvu. Kot umetnik je zrastel ob izročilih bogate srednjeveške dediščine, s svojim delom pa je zaznamoval pričetek sodobnega makedonskega slikarstva. Martinoski išče motive v skopskem predmestju. Ti motivi so pretežno iz življenja Ciganov.

Vprašali smo Martinoskega, zakaj se v njegovem umetniškem delu pogosto srečujemo s cigan-

skimi motivi. Odgovoril je: »To ni posledica kakega naključja, marveč ena izmed zakonitosti življenja. Na začetku moje umetniške poti je bilo v Skopju mnogo beračev. Za mladega slikarja so bili zanimivi zaradi svojih izmučenih obrazov in svojih cunj. V začetku sem jih slikal in risal nagonsko. Pozneje so mi tovariši svetovali, naj še bolj poudarim trpljenje beračev na svojih slikah in z njimi opravljam poleg umetniškega tudi politično in socialno poslanstvo. Videti je, da je bil namen dosežen. Spontano spoznavanje življenja in prikazovanje resničnosti sta mi odkrila torišča, ki so pustila močno sled v mojem in tedanjem makedonskem slikarstvu. Slik s temi motivi je mnogo, imajo jih muzeji, galerije in zasebni zbiralci doma in v tujini, še več pa jih je bilo med pretkelno vojno uničenih. Naj omenim samo risbe s tem motivom, ilustracije knjig in priloge v tisku.«

O svojem sedanjem delu je akademik Martinoski povedal, da je še vedno zvest motivom, ki jih ima rad in ki so postali del njegovega življenja. Mati z otrokom, pogosto utrujena od življenja, majhni Cigančki z lepimi potezami, pestrost njihovih oblek, svatbe, pogrebi itd., stari skopski interieri z vso opremo, ljudje v sta-

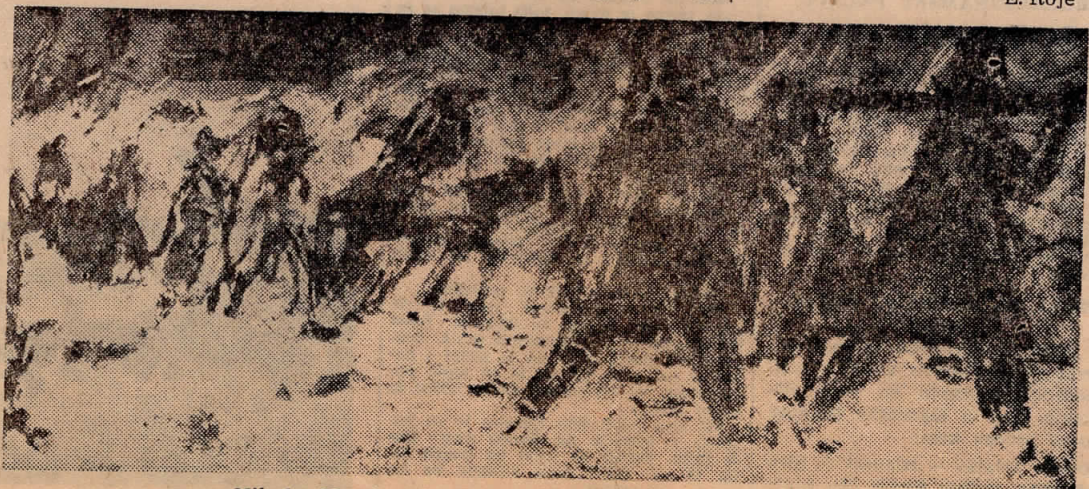
rih nošah, nalepotičene neveste, svatbe na prostem, na kaldrmi z značilno staro turško — makedonsko arhitekturo, polno pisanih barv.

Mojster Martinoski nam je povedal, kako je postal slikar: bilo je 1915. ali 1916. leta, ko je v izložbi trgovinice zadnjega makedonskega zografa (cerkvenega slikarja) Dimitrija ure in ure občudoval slike matere božje in svete Paraskeve. Nekega dne se je opogumil in zaprosil strica Dimitrija, naj ga sprejme za vajenca. Bil je presenečen, ko je bila prošnja uslišana in Dimitrij je obljubil, da bo naredil iz njega dobrega zografa. Ko je pozneje študiral v Romuniji, je Martinoski dobil štipendijo za Pariz.

»Vi ste doyen makedonske likovne umetnosti, kaj nam lahko poveste o tem času in sodobnem makedonskem slikarstvu?«

»Precej slikarjev in kiparjev srednjega in mladega rodu je vzgojila tako imenovana stara generacija prvih makedonskih umetnikov skopske umetniške šole. Za razvoj srednjega in mladega rodu je bilo pomembno solidno strokovno znanje. Temu se moremo tudi zahvaliti, da je Makedonija v slikarstvu danes na isti ravni kot druge, bolj razvite republike. Nekateri izmed naših umetnikov so prešli mednarodna priznanja. To je vsekakor veliko priznanje za našo starejšo generacijo, ki je tudi v pedagoškem delu našla smisel svoje ustvarjalnosti.«

E. Roje

Nikola Martinoski: Kolona ranjencev (tempera, 1955)